Izvorna jezična inačica ove stranice cs nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

engleski

Sljedeći jezici: en već su prevedeni.

Swipe to change

Pravna pomoć

Češka

1 Koji su troškovi povezani sa sudskim postupcima i tko ih obično mora snositi?

Općenito gledajući, troškove snose država, sudionici u postupku i ostale osobe uključene u postupak (ponajprije je riječ o troškovima pribavljanja dokaza). Troškovi imaju dvije svrhe – preventivnu i represivnu.

U Zakonu o parničnom postupku (dalje u tekstu „ZPP") naveden je indikativan popis troškova koji mogu nastati u parničnim postupcima. To su novčani troškovi sudionika u postupku i njihovih zastupnika (npr. troškovi prijevoza, obroka i smještaja), sudske pristojbe, neostvareni prihodi sudionika u postupku i njihovih zastupnika, troškovi pribavljanja dokaza (npr. troškovi svjedokâ i vještakâ), naknade i novčani troškovi javnog bilježnika kao povjerenika suda, naknade i novčani troškovi upravitelja ostavine, troškovi sudskog tumača ili naknade za zastupanje, ako stranku zastupa odvjetnik, javni bilježnik ili patentni zastupnik. Troškovi mogu uključivati i povrat poreza na dodanu vrijednost ili naknadu posrednika. Međutim, nije riječ o konačnom popisu, te se stoga i drugi troškovi koje je sudionik platio a izravno su povezani sa sudskim postupkom mogu smatrati troškovima postupka.

Sudionici u postupku u pravilu snose osobne troškove i troškove svojih zastupnika. Ako se sudioniku u postupku za zastupnika ili skrbnika dodijeli odvjetnik, država snosi novčane troškove odvjetnika i naknadu za zastupanje te, ovisno o slučaju, dodjeljuje povrat poreza na dodanu vrijednost.

Plaćanje sudske pristojbe detaljno je uređeno Zakonom o sudskim pristojbama. U redovnom kontradiktornom postupku sudsku pristojbu obično plaća tužitelj. U Zakonu se navodi i koji su sudski postupci izuzeti kad je riječ o plaćanju sudske pristojbe (npr. postupci u pitanjima skrbništva, postupci u pogledu pravne skrbi za maloljetne osobe, postupci za posvojenje djeteta, postupci u pogledu uzajamnih obveza uzdržavanja roditelja i djece, ostavinski postupci u prvom stupnju, postupci u pogledu poslovne sposobnosti).

Važno je razlikovati obvezu plaćanja troškova postupka i obvezu povrata tih troškova. Sudionik u postupku plaća troškove postupka kako oni nastaju, posebno tijekom postupka. Pritom se primjenjuje načelo interesa (troškove snosi osoba koja izvršava postupovnu radnju ili osoba u čijem je interesu izvršavanje radnje). Povrat troškova postupka može doći u obzir tek nakon što troškovi budu plaćeni. Povrat troškova utvrđuje se odlukom suda na temelju kriterija uspjeha u postupku ili kriterija krivnje.

Ako postoje razlozi za posebno razmatranje tog pitanja, sud može iskoristiti diskrecijsku ovlast pri donošenju odluke o troškovima postupka te odlučiti ne dodijeliti sudioniku povrat troškova, dijelom ili u cijelosti. Time se želi spriječiti mogućnost nerazmjerno izraženog učinka primjene kriterija uspjeha u postupku i kriterija krivnje.

2 Što je točno pravna pomoć?

Jedno je od glavnih načela u parničnim postupcima načelo jednakosti, kojim je, među ostalim, zajamčeno i pravo na pravnu pomoć. Pravo na pravnu pomoć ostvaruje se od početka postupka te u svakoj vrsti postupka.

U skladu sa ZPP-om pravnom se pomoći u parničnim postupcima može smatrati:

dodjeljivanje zastupnika na zahtjev sudionika u postupku (članak 30. stavak 1. ZPP-a)

dodjeljivanje odvjetnika, ako je to potrebno da bi se zaštitili interesi sudionika u postupku ili ako je u predmetnoj vrsti postupka odvjetničko zastupanje obvezno (članak 30. stavak 2. ZPP-a)

potpuno ili djelomično oslobođenje sudionika u postupku od plaćanja sudskih pristojbi (članak 138. ZPP-a).

Pravnom se pomoći sudionicima u postupku donekle može smatrati i dužnost suda da ih informira.

Zasebnu kategoriju čini pravna pomoć koju dodjeljuje Češka odvjetnička komora. Ta je pomoć određena u Zakonu o odvjetništvu, u skladu s kojim svaka osoba koja ne ispunjava uvjete za to da joj sud dodijeli odvjetnika i koja si ne može na drugi način osigurati pravne usluge ima pravo na odvjetnika kojeg dodjeljuje Češka odvjetnička komora i koji će joj pružiti pravne savjete i pravne usluge.

Podnositelj zahtjeva tako ima pravo na besplatno pravno savjetovanje pod uvjetom da njegov prosječni mjesečni dohodak za šest kalendarskih mjeseci prije podnošenja zahtjeva ne prelazi iznos tri puta veći od egzistencijalnog minimuma pojedinca ili osoba čija se primanja procjenjuju zajedno s njegovima u skladu sa zakonom o egzistencijalnom minimumu i minimalnoj plaći za osnovne životne potrebe te pod uvjetom da ga u predmetu u okviru kojeg traži pomoć ne zastupa drugi odvjetnik ili osoba ovlaštena za pružanje pravnih usluga (u skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a) Zakona o odvjetništvu).

Ako podnositelj zahtjeva ispunjava prethodno navedene uvjete, ima pravo na besplatno pravno savjetovanje u trajanju od najmanje 30 minuta, a najviše do 120 minuta, za svaku kalendarsku godinu.

Zakonom o odvjetništvu ujedno se omogućuje pružanje jednokratnih pravnih savjeta neodređenom broju osoba u centrima za zadržavanje državljana trećih zemalja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak stranih državljana u Češkoj, ili u prihvatnim centrima, u skladu sa Zakonom o azilu, na inicijativu njihovih upravitelja.

U skladu sa Zakonom o odvjetništvu pružanje pravnih usluga može se zatražiti i ako to opravdavaju dohodak i imovinski uvjeti podnositelja zahtjeva.

3 Imam li pravo na pravnu pomoć?

Sud može na temelju zahtjeva osloboditi sudionika u postupku (ili umješača) od plaćanja sudske pristojbe ako to opravdavaju osobne okolnosti sudionika i ako zahtjev nije neosnovan, ako nije riječ o zahtjevu koji će neizbježno biti odbijen ili ako zahtjev ne bi doveo do zlouporabe postupka.

Od plaćanja mogu biti oslobođene i fizičke i pravne osobe.

Sudioniku u postupku ne smije se onemogućiti da ostvaruje ili brani svoja prava na sudu samo zato što se nalazi u nepovoljnoj financijskoj situaciji. Sud posebno uzima u obzir opću financijsku situaciju podnositelja zahtjeva, iznos sudske pristojbe, troškove koji bi mogli biti potrebni za iznošenje dokaza te prirodu zahtjeva. Kad je riječ o fizičkim osobama, sud uzima u obzir njihove socijalne uvjete, zdravstveno stanje i dr. Ako je riječ o pravnim osobama i fizičkim osobama koje su poduzetnici, uzima u obzir i prirodu njihova poslovanja ili drugih aktivnosti, status i strukturu njihove imovine i platnu sposobnost.

Zahtjev koji će neizbježno biti odbijen ili bi doveo do zlouporabe postupka konkretno podrazumijeva situaciju u kojoj je iz činjeničnih navoda podnositelja zahtjeva već jasno da ne može ostvariti svoj zahtjev. Podnošenje neosnovanog zahtjeva ili zahtjeva koji bi doveo do zlouporabe postupka konkretno podrazumijeva zlouporabu prava ili očigledan pokušaj da se odgodi izvršenje jasno obvezujuće obveze.
Ako sudionik u postupku ispunjava uvjete za oslobođenje od plaćanja sudske pristojbe i ako je to potrebno da bi se zaštitili njegovi interesi, sud na njegov zahtjev dodjeljuje zastupnika. Međutim, pravo na dodjelu zastupnika ne dobiva se automatski ako se na postupak ili sudionika u postupku na temelju zakona primjenjuje oslobođenje od plaćanja sudske pristojbe (u skladu sa Zakonom o sudskim pristojbama). Čak i u tim slučajevima moraju biti ispunjeni prethodno navedeni uvjeti za oslobođenje od plaćanja sudske pristojbe u skladu sa Zakonom o parničnom postupku. Odvjetnik će se sudioniku u postupku dodijeliti za zastupnika ako je to potrebno da bi se zaštitili njegovi interesi ili ako u predmetnom postupku sudionika mora zastupati odvjetnik (ili javni bilježnik).
Od takvog se sudionika u postupku ne može zahtijevati da plati predujam za troškove pribavljanja dokaza koje je sam podnio ili dokaza koje je sud zatražio u pogledu činjenica koje je sudionik naveo (ili onih u njegovu interesu, članak 141. stavak 1. ZPP-a) niti se od njega može tražiti povrat troškova države (članak 148. stavak 1. ZPP-a). Novčane troškove i naknadu za zastupanje dodijeljenom odvjetniku plaća država.
Sudionik u postupku zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi može podnijeti u isto vrijeme kada i tužbu (zahtjev za pokretanje postupka) ili u bilo kojem trenutku tijekom postupka do konačne odluke suda. Sud može dodijeliti zastupnika prije početka samog postupka ako budući sudionik u postupku namjerava podnijeti tužbu uz pomoć zastupnika.
Sud odlučuje o zahtjevu za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi donošenjem odluke koja se može pobijati žalbom.
U slučaju da sud odbije njegov zahtjev za dodjelu zastupnika podnositelj zahtjeva može zatražiti da mu Češka odvjetnička komora dodijeli odvjetnika. U takvom slučaju podnositelj zahtjeva ima pravo na besplatno pravno savjetovanje pod uvjetom da njegov prosječni mjesečni dohodak za šest kalendarskih mjeseci prije podnošenja zahtjeva ne prelazi iznos tri puta veći od egzistencijalnog minimuma pojedinca ili osoba čija se primanja procjenjuju zajedno s njegovima u skladu sa zakonom o egzistencijalnom minimumu i minimalnoj plaći za osnovne životne potrebe te pod uvjetom da ga u predmetu u okviru kojeg traži pomoć ne zastupa drugi odvjetnik ili osoba ovlaštena za pružanje pravnih usluga (u skladu s člankom 2. stavkom 2. točkom (a) Zakona o odvjetništvu).
Druga je mogućnost da podnositelj zahtjeva iskoristi pravo na to da mu se pruže pravne usluge ako je to opravdano njegovim dohotkom i imovinskim uvjetima. I u tom se slučaju podnositelj zahtjeva mora obratiti Češkoj odvjetničkoj komori.

4 Dodjeljuje li se pravna pomoć za sve vrste postupaka?

Pravna pomoć u skladu sa ZPP-om primjenjuje se na sve postupke uređene ZPP-om.
Pravna pomoć koju pruža Češka odvjetnička komora, osim na postupke pred javnim tijelima, primjenjuje se i na sudske postupke, upravne postupke i postupke pred Ustavnim sudom.

5 Postoje li posebni postupci za hitne slučajeve?

U takvim slučajevima nisu predviđeni posebni postupci.

6 Gdje mogu dobiti obrazac zahtjeva za pravnu pomoć?

Obrasci zahtjeva uređeni su Naputkom Ministarstva pravosuđa br. 4/2017 od 23. listopada 2017., ref. br. 12/2017-OJD-ORG/36. Obrazac za fizičke osobe i obrazac za pravne osobe (Izjava o osobnoj i imovinskoj situaciji i dohotku za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i dodjelu zastupnika te Izjava pravne osobe o imovinskoj situaciji i drugim presudnim činjenicama za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i dodjelu zastupnika) dostupni su na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa Češke Republike.
Obrasci povezani s podnošenjem zahtjeva za pravnu pomoć koju dodjeljuje Češka odvjetnička komora priloženi su Uredbi Ministarstva pravosuđa Češke Republike br. 120/2018 kojom se utvrđuju obrasci zahtjeva za imenovanje odvjetnika i obrazac zahtjeva za jednokratno pravno savjetovanje. Ti su obrasci dostupni na internetskim stranicama Češke odvjetničke komore.

7 Koji se dokumenti trebaju dostaviti zajedno s obrascem zahtjeva za pravnu pomoć?

Svi dokumenti koje je potrebno priložiti navedeni su u samom predmetnom obrascu. Neki od tih dokumenata mogu biti: potvrda poslodavca o dohotku od rada ili dohotku na temelju ugovora o radu izvan radnog odnosa, konačno i pravomoćno rješenje poreznog tijela (prihodi od poslovanja i drugih samostalnih djelatnosti), konačna i pravomoćna odluka o isplati primitka ili potvrda isplatitelja o tom primitku (dohodak od materijalnog i socijalnog osiguranja) ili druga konačna i pravomoćna rješenja porezne uprave (drugi dohodak).

8 Gdje se podnosi zahtjev za pravnu pomoć?

Zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi možete podnijeti sudu na kojem se vodi postupak za koji tražite oslobođenje. O zahtjevu odlučuje prvostupanjski sud, čak i ako se oslobođenje u pogledu postupka traži nakon podnošenja žalbe.
Zahtjev Češkoj odvjetničkoj komori za dodjelu odvjetnika možete podnijeti:
u pisanom obliku na adresu Češke odvjetničke komore, ogranak u Brnu, nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno ili
u elektroničkom obliku s priznatim elektroničkim potpisom na adresu epodatelna@cak.cz ili
u elektronički pretinac za dostavu dokumenata Češke odvjetničke komore, id. oznake n69admd.

9 Kako mogu saznati imam li pravo na pravnu pomoć?

U skladu sa zakonom (članak 5. ZPP-a) sudovi imaju opću dužnost informirati sudionike u postupku, pri čemu im moraju pružiti informacije o njihovim postupovnim pravima i obvezama. Sud mora obavijestiti sudionika o njegovu pravu da podnese zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi ili za imenovanje zastupnika.

10 Što trebam učiniti ako imam pravo na pravnu pomoć?

Vidjeti odgovor na pitanje „Imam li pravo na pravnu pomoć?”.

11 Ako imam pravo na pravnu pomoć, tko mi odabire odvjetnika?

O dodjeljivanju zastupnika na temelju sudionikova zahtjeva odlučuje sud. Ako je to potrebno da bi se zaštitili interesi sudionika ili ako u predmetnom postupku sudionika mora zastupati odvjetnik ili javni bilježnik, sud će mu za zastupanje dodijeliti odvjetnika. Sud će dodijeliti određenog odvjetnika koji je dužan pružati pravne usluge osim ako ima zakonske razloge da to odbije (kao što je sukob interesa).
Za odlučivanje o zahtjevima za pravnu pomoć koju dodjeljuje Češka odvjetnička komora nadležan je predsjednik Komore. Predsjednik Češke odvjetničke komore povjerio je direktoru ogranka Komore u Brnu izvršavanje te ovlasti u njegovo ime.
U svrhu dodjeljivanja odvjetnika Češka odvjetnička komora vodi popis odvjetnika koji su pristali pružati prethodno opisanu pravnu pomoć. Kada određuje odvjetnika koji će pružati takve pravne usluge, Češka odvjetnička komora mora se pobrinuti da se odvjetnici dodjeljuju pravedno i uz uzimanje u obzir prirode i složenosti predmeta.

12 Pokriva li pravna pomoć sve troškove postupka?

Vidjeti odgovor na pitanje „Koji su troškovi povezani sa sudskim postupcima i tko ih obično mora snositi?”.
Za obradu zahtjeva za pravnu pomoć koju dodjeljuje Češka odvjetnička komora podnositelj zahtjeva Komori mora platiti pristojbu od 100 CZK. Nositelji iskaznica ZTP (teži oblik invaliditeta) ili ZTP/P (teži oblik invaliditeta koji zahtijeva posebnu skrb) i osobe koje primaju materijalnu pomoć oslobođeni su od plaćanja te pristojbe.

13 Tko snosi druge troškove ako imam pravo samo na ograničenu pravnu pomoć?

Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi sud može odobriti i samo djelomično, samo za jedan dio postupka (npr. isključivo za postupak u prvom stupnju) ili samo kad je riječ o određenim sudskim pristojbama. Sudionik u postupku dužan je platiti preostali dio sudskih pristojbi.
Ako se sudioniku u postupku za zastupnika ili skrbnika dodijeli odvjetnik, država snosi novčane troškove odvjetnika i naknadu za zastupanje te, ovisno o slučaju, dodjeljuje povrat poreza na dodanu vrijednost.

14 Obuhvaća li pravna pomoć i žalbe?

Osim ako sud odluči drukčije, oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi primjenjuje se na cijeli postupak, odnosno do donošenja konačne i pravomoćne odluke. Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi primjenjuje se i na prvostupanjski postupak i na žalbeni postupak (redovni pravni lijekovi). Međutim, u postupcima povodom izvanrednih pravnih lijekova (revizija žalbe, zahtjev za ponavljanje postupka, tužba za poništenje) oslobođenje se ne primjenjuje automatski te sudionik u postupku može podnijeti novi zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

15 Može li se pravna pomoć povući prije zaključenja postupka (ili čak opozvati nakon završetka postupka)?

Ako se okolnosti u kojima se nalazi sudionik u postupku toliko promijene da više nema osnove za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi ili sud naknadno otkrije da stvarne okolnosti sudionika nisu opravdavale oslobođenje ni u trenutku kada je ono odobreno, sud će povući oslobođenje. Takva mjera ima retroaktivni učinak samo ako to sud izričito odluči. Sud može povući oslobođenje isključivo do donošenja konačne odluke u postupku.
Međutim, sama promjena u pravilima za procjenu okolnosti podnositelja zahtjeva ili promjena mišljenja suda u pogledu neosnovanosti zahtjeva, njegove očigledne bezuspješnosti ili zlouporabe postupka nisu dovoljni razlozi za povlačenje oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi.
U slučaju pravne pomoći koju dodjeljuje Češka odvjetnička komora ona će opozvati dodjelu odvjetnika ako se za vrijeme u kojem taj odvjetnik pruža pravne usluge u predmetnoj pravnoj stvari utvrdi da dohodak i imovinska situacija klijenta nisu opravdavali pružanje pravnih usluga.
Komora će opozvati dodjelu odvjetnika i ako, za vrijeme u kojem taj odvjetnik pruža pravne usluge, u dotičnom predmetu postane jasno da su se dohodak i financijska situacija klijenta toliko promijenili da više nema osnove za pružanje pravnih usluga. Komora će dodjelu odvjetnika opozvati u trenutku u kojem dođe do promjene te situacije. Čak je i u tom slučaju odvjetnik obvezan poduzeti sve hitne mjere u razdoblju od 15 dana od dana na koji je opozvana dodjela tog odvjetnika radi pružanja pravnih usluga, kako se time ne bi ugrozila prava i zakoniti interesi klijenta. To se ne primjenjuje ako klijent u pisanom obliku obavijesti odvjetnika da ne ustraje na tome da on ispuni tu dužnost.

16 Mogu li osporiti odbijanje pružanja pravne pomoći?

Odluku o prihvaćanju vašeg zahtjeva za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi ili o povlačenju tog oslobođenja donosi sud. Ona se donosi u obliku sudske odluke. Protiv te odluke možete podnijeti žalbu, osim ako je odluku donio žalbeni sud u prvom stupnju, koja je u tom slučaju konačna.
Predsjednik Češke odvjetničke komore (ili direktor ogranka Komore u Brnu ovlašten da djeluje u njegovo ime) u upravnom postupku odlučuje o tome hoće li Češka odvjetnička komora dodijeliti odvjetnika. Protiv te odluke može se podnijeti upravna žalba.

Posljednji put ažurirano: 23/06/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.